

Виходить по тижня

Адреса Редакції і Адм.:

„ПРАВДА“

Львів, вулиця Льва Са-
піги ч. 26, I. пов.Грошеві посилки: пошт.
скрит. ч. 537.Поодинокі число
коштує 20 сотників

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ:

Річно 10 зол. Піврічно
5 зол. Чвертьрічно 2 з.
50 сот, Місячно 1 зол.

ЗА КОРДОНОМ:

Річно 2 амер. долари
або їх рівновартість

Присуд у справі вбивства Собінського.

Вівторок дня 13. марта закінчилася розправа о вбивство Собінського. О год. 10. рано провідник розправи скінчив своє послідне слово й судді присяжні удалися на нараду над поставленими їм 39-тма питаннями що до вини обжалованих. По тригодинній нараді судді присяжні на перше головне питання д тично

вини Атаманчука в скриговбийчїм морді Собінського відповіли: 8 го-
лосоми: так, 4 голосами: ні.

На те саме питання дотично

вини Івана Вербицького, присяжні відповіли: 11 голосами: так, одним
голосом: ні.

Що до дальших питань, відносно вини всіх обжалованих в шпігунстві, головній зраді і т. п., то судді про кожного з окрема рікноу скількістю го-
лосів відповідали і: так, і: ні.

Тепер трибунал удався на нараду в ціли вимірення кари. О годині третій з полудня оголошено його присуд: в імени річипосполитої польської, силою котрого Суд засудив:

1. Василя Атаманчука і Івана Вербицького за злочин з § 134 і 135 (скриговбийчий морд) та § 58 і 67 (зрада, шпігунство) на кару смерти через повіщення з тим, що першій має бути страчений Іван Вербицький.

2. Михайла Вербицького за злочин з § 67 (шпігунство) на рік тяжкої вязниці, Володимира Дзіся на півтора року, Остапа Дерлицю на півтора року, Прокопа Матійцьова на два роки, Володимира Дармохвала на два роки.

3. Ярослава Гредчака, Ольгу Гредчак і Михайла Вірстюка за злочин з § 214 (уділювання помочі злочинцеві) по рокови тяжкої вязниці.

Всім засудженим почислено слідчу вязницю.

Цілком звільнено: Ольгу Вербицьку, Юл. Головінського, Ант. Стефанишина, Алекс. Яницьку, Станиславу Дзюбівну, Ол. Королюкову і Мик. Ковалиська.

В тюрмі остали: Атаманчук, Іван Вербицький, Дзісь, Дерлиця, Матвійців і Дармохвал.

Оборонці засуджених на смерть внесли зажалення неважності.

Колиб і його не узгляднено, так засудженим прислугує ще відклик до ласки Президента держави, що й най-правдоподібніше станеться.

Вислід виборів до Сенату львівське воєвідство.

1-ка 200.499 гол., 2-ка 34.574, 10-ка (Бриль) 68.170, 14-ка (Сел. союз Слівинського) 18.740, 17-ка 66.553, 18-ка 138.518, 22-ка 23.293, 24-ка 40.875, 37 (Сельроб-лівиця) 25.760, 39-ка 25.051. 1-ка 4 мандати (проф. Закшевський, Туліє, Домбський, Новак), 10-ка 1 манд. (Плєта), 17-ка 1 манд. (Шрайбер) 18-ка 3 манд. (Д-р Троян Корн., Кисілевська Ол., о. Татомир Юл.).

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

1-ка 169.689 гол., 2-ка 8.593, 18-ка 108.178, 22-ка 62.227, 1-ка 2 манд. (д-р Шарський, кс. Мануґевич), 18-ка 1 манд. (ген. Тарнавський Мир. — далі йдуть на лісті Черкавський Ол., д-р Марітчак Ол.), 22-ка 1 мандат д-р Макух).

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

1-ка 133.644, 2-ка 984, 6-ка 126, 8-ка 1517, 10-ка (Бриль) 5.333, 17-ка 34.692, 18-ка 153.104, 19-ка 3.761, 20-ка 8.194, 22-ка 31.758, 39-ка (НД) 8.850. — 1-ка 2 манд. (д-р Макаревич, Аг. Голуховський), 18-ка 3 манд. (д-р Горбачевський Ант., Кузьмин Мик., Бараник Вас.).

3 державної сенаторської листи припало українцям два мандати (Вол. Децикевич, Мих. Галушинський.)

ВОЛИНЬ.

1-ка 160.500 гол. 4 мандати, 8-ка 44.459 гол. 1 мандат, 18-ка 33.589, 20-ка 1793, 22-ка 30.608.

ПОЛІССЯ.

1-ка 103.871 гол. (3 манд.), 2-ка 7.241, 8-ка 11.226, 18-ка 14.431, 20-ка 4.638, 24-ка 920, 33-ка 296, 41-ка 586.

ЛЮБЛИНЩИНА.

1-ка 2 манд., 2-ка 1 манд., 3-ка (Ви-
зволєне) 2 манд., 24-ка 1 манд.

НОВГОРОДОК.

1-ка 2 манд., 18-ка 1 манд.

КРАКІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

1-ка 4 манд., 2-ка 1 манд.

ВАРШАВА.

1-ка 2 манд. (мін. Залеський, Любо-
мірський), 24-ка 1 манд. (проф. Богдан
Васютинський), 18-ка 1 манд. (Мойсей
Кернер), 13-ка 27.334, 2-ка 25.084, 33-ка
(Заг. жид. бльок) 14.298. Кандидат ППС.
Бол. Лімановський перепав.

ГОР. ШЛЕСЬК.

1-ка 2 манд., 18-ка 1 манд., 37-ка
(Корфанти) 1 манд.

ПОЗНАНЩИНА.

7-ка 1 манд., 18-ка 1 манд., 21-ка 1
манд., 24-ка 2 манд., 25-ка 2 манд.

ПОМОРЯ.

7-ка 1 манд., 18-ка 1 манд., 24-ка
1 манд.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСЛІД.

1-ка 39 окр. манд. і 9 держ. раз.
48, 2-ка (ППС) 8 і 2 раз. 10, 3-ка (Ви-
зволєне) 6 і 1 раз. 7, 7-ка (НПР) 2
манд., 8-ка (Сель-Роб. пр.) 1 манд., 10-ка
(СТР. Хл.) 3 манд., 17-ка 1 манд. (льв.
воев.), 18-ка (Бльок непольських наро-
дів) 17 і 4 раз. 21 манд., 22-ка (соц-
рад.) 1 манд., 24-ка (НД) 8 і 1 раз. 9
манд., 25-ка (ХД і Пяст) 5 і 1 раз. 6
манд., ліста Корфантога 1 манд.

Читайте „Нову Зорю“. Крім „Правди“ призначеної для народу видаємо також другу часопись „Нову Зорю“ призначену в першій мірі для більше образованих людей. Знаємо з досвіду, що між нашим міщанством а також між селянами і робітниками є не мало таких, що власною пильністю здобули собі висшу просвіту. Для таких дуже надаваласяб „Нова Зоря“. Тому поручаємо нашим читачам і прихильникам зазнакомитися з тим часописом, а також по змозі передплачувати. (Адреса: Адміністрація „Нова Зоря“ Львів, вул. Сапіги 26. I.)

Християнство в Радянському Союзі

Большевики запевняють перед Європою, що в них є релігійна свобода, а доказом цього малаби бути недавня угода, заключена між православною церквою і правительством. В дійсності однак протирелігійна кампанія ведеться там даліше, тільки під іншим видом.

Безпосередню метою большевиків не є знищення віри в народі, але викликування сумнівів. Окремих атеїстичних агітаторів висилається по селах, по цілому краю освоюється читальні, переповнені протихристиянськими книжками та часописами. В 1927 р. було вже около 30.000 таких читалень. Школи є також очевидно середником атеїстичної пропаганди. Всі діти мусять бути виховані в протихристиянському духові. При вступі до школи мусять відкинути хрест, який кожда тамошня дитина від хвилі хрестин носить на шії. В війську нищать також релігійність відчитами, книжками і кіновими представленнями. Після урядових звідомлень молодші річники жовнірів вірять у Бога, але старші втратили віру. Більший процент невіруючих жовнірів знаходиться по більших містах.

Загалом однак протирелігійна пропаганда большевиків завела. Самі большевики признають, що останніми часами змагається серед населення релігійний дух. В Москві, що числить понад два мільйони населення, є тільки 7.600 членів Атеїстичного Союзу. На 700.000 фабричних робітників в Москві записалося як атеїсти тільки 8.000. В цілій державі тільки 0.15 процент населення заявлялося явно за атеїзмом.

Релігійні організації розвивають у-

спішно свою діяльність. Всіх православних парохій в Радянському Союзі є 40.000. Помимо зубожіння населення видає воно 300 мільйонів рублів річно на удержання духовенства. Члени всіх віроіповідань примінилися до нового правительства, але ведуть даліше протиатеїстичну кампанію під проводом парохіальних рад. Вони організують брацтва, відчити, балачки. Нетільки священники, але й світські проповідники користають з кожної нагоди, щоби навчати про Бога.

Релігійна пропаганда розвивається стало в церкві, дома, на улиці. Особливу увагу звертають на робітників, на жінки й молодіж. У багатьох місцевостях робітники будують церкви з власних зарібків.

Релігійні організації ведуть не тільки релігійну діяльність, але освоюють шпиталі, гостинниці, захисти, кооперативні склепи, дешеві харчівні і т. д. Своєю доброю організацією мають вони визначний вплив на місцеве суспільне й політичне життя. Супроти цієї діяльності та прихильності, яку здобувають собі вони серед насалення, атеїсти тратять скоро значіння головно між жіноцтвом. В Ленінграді 30 процент молодіжи має належати до християнської організації. Буває часто, що члени комуністичної партії переходять до християнських організацій.

Рівночасно поширюються по цілому краю протестантські секти. Всіх сектантів начисляють там до чотирох мільйонів. Ці секти є добре зорганізовані, видають п'ять часописів й поширюють тисячами Біблії. Вони мають також підготовні школи для своїх проповідників. На самій Сибірі було таких шкіл в 1925 р. п'ять, а в р. 1926 уже десять.

Навіть нехристияне виступили проти большевицької протирелігійної пропаганди; жиди, маґметане, буддисти почали організуватися під проводом своїх учителів релігії.

Як отже з одного боку протирелігійна пропаганда в большевії є дуже сильна, так з другого боку не має вона надзвичайного впливу на населення, головно сільське. Жовнірі, що в війську заявили атеїстами, стають дуже часто по повероті до дому дуже релігійними людьми.

Одно тут іще знаменне, сильний розвиток протестантизму. Коли православних і католиків большевики переслідують, то навпаки протестантів терплять, ба навіть прихильно до них відносяться. З цього протестанти користають і розвивають у большевії щораз сильнішу пропаганду.

Свята Унія

(Дальше.)

Таким чином східний патріарх зруйнував усяке поважання до свого Авторитету між нашими людьми. Від тоді братства, котрі при своїй жертвенності могли згодом стати дійсно дуже пожиточні, якби були піддалися постійному проводови своїх чесних Владик, — вже не могли піддатися ніякій дисципліні. Чому? Бож їх постановлено над усіма, їх зроблено, настоятелями над церквами й Єпископами, ба навіть і над Архієпископами і їм дали право рішати на вічах, чи архієпископи, єпископи, архимандрити, ігумени та священники поступають добре чи зле в управі церквами.

Се виразно затвердив їм другий

О. ЛЕЩУК

14

Олекса Коцур

(Продовження)

У той час переїхала селом одна батерія з 5-ого полка, а по пів години їхав її командант. Я пізнав його, був це мій професор, якому я зробив шакасть у школі, обляв арабською тумою крісло. Я з ним говорив.

— Чи пізнаєте мене, пане сотник?

Придивлявся мені досить довго, а потім сказав.

— Трошки...

— Не гнівайтеся на мене, я був малій, дурний...

Професор засміявся.

— Я вже відпокутував свої промахи...

Та це дурниця. Хто би там за це згадував. Ви знаєте найновіші вісти?

— Які? — питаю.

— Наша команда має вести переговори з денікінцями...

— Так?

— Буде перемир'я.

— З чужинцем, що толочить нашу землю — перемир'я? обурююся.

— А щож нам тепер робити? Ко нечисті.

— Ох доборолись ми, доборолі. Знаєте, пане сотник, не можу дивитись на цю нашу нужду. Прешу Бога смерти...

— Смерти? Не просіть, вона вже й

так іде на нас. Між наше військо кинувся тиф. А по селах серед людей не стрічає зарази?

Я не відповів йому на це нічого. Говорили ми ще хвильку а відтак розпрацалися.

Обідна на Поділлі, 7. листопада.

У селі шалів тиф. Що друга хата лежить хорий у горячці. По кількох умирає денно. Від жнив, це є за час трьох місяців, померло тут около триста людей. Серед населення великий жах. Умирають і старі і молоді, в силі віку і діти. Ліків ні лікарів не мають тут жадних. І мій господар жалується, що поболоб його голова. Снується по обійстю, сльозує та не воду.

— Ви мабуть маєте горячку? — питаю його.

— А хто його знає, що це є. Болить голова, слабнуть ноги, хочеться дуже пити.

— Від давна це?

— Сьогодні другий день.

— А чом-же кладетесь у ліжко?

В тім надбігає задиханий жовнір і сповіщає, що двоє місцевих людей вбили одного нашого кавалериста, а одного дуже поранили.

— За що? — питаю і збираюсь на місце вбивства.

— За ніщо, — говорить. — Приїхали

на квартиру, а тут вибігає з хати один, а за ним другий з крісами.

Приходжу на місце. У калюжі крові голова...

— Де цей другий поранений? — запитую кількох жовнірів, що похнюплені стояли над трупом.

— Відвезли його до бригадного лазарету, на друге село.

— За щож їх замучили?

— Ніхто не знає. Вбивники скрилися, і...

Вертаю назад на свою квартиру, і застаю господаря у ліжку.

— А-а-а, ви у ліжку? Но, знаєте, господарю, це страшне. Свої своїх і то невинно вбивають. Де совість у них?

— Своїх...? Ха-ха-ха. Ви свої? — зі злістю промовив.

— Ви запроданці! Ви продались Денікінові і помагате цьому люциперові нас грабити. І ви свої...? — скричав, вивірився сів на ліжку і затиснув п'ястук. — Ви всі разом з ним тут догубнете! Розумієте? Погубнете як руді миші і кісток своїх не позбираєте.

— Алеж успокойтесь. Ми не йдемо з ним...

— Не йдете? Ви йдете вперед і задурюєте нас для нього.

Знав він, як до нас підійти, посилав вас, бо знає, що ми вас любимо, бо ви і ми, це одно, а відтак за вами прийде він,

грецький патріарх Єремія, сим разом з Царгороду, котрий уже три роки опісля (1589) вибрався — також за грішми.

Се, що зробили ті два грецькі патріархи з нашим культурним і спершу дійсно гарним рухом Братств, було рівнозначне з тим, якби дали затроєні ножі нашим людям в руки, щоб до решти порізали між собою все що мало ще культуру й вигляди на розвиток. Се був більшовизм на церковнім і релігійнім полі; вщиплений наш інституційм в цілі постійного грабовання нашої Церкви. Безоглядні Греки рахували так: За ті „привілеї“, дані цеховим братствам зложеним в купців, шевців, кушнірів, різників і інших ремісників — над Владиками — обдаровані заплатять, бо се „гонор“. А знов — рахували грецькі достойники далі — притискані тими цеховими Братствами владика будуть також оплачуватися грецьким патріархам, щоб ті рішали часом в їх користь ріжні спори, до яких мусіло прийти, відколи Братства дістали зверхність над церковними зверхниками.

Що грецькі патріархи досконало розуміли, яке вони зле діло роблять — видно з того, що вони навіть не пробували такі „привілеї“ давати світським людям у себе, в своїх дієцезіях, ні нпр. в Московщині. Навпаки — у себе боронилися всіми способами перед такими річами. Вони свідомо і в цілях зиску матеріяльного до решти зруйнували навіть усяку можливість упорядкування нашої церкви на будуче.

Хто знає, які відносини панували тоді таки між Греками, той не дуже здивується тій злобі грецьких патріархів. Нпр. згаданий вище патріарх Єремія рівночасно „боровся“ з грома іншими грецькими кандидатами на той

сам патріархат (з Митрополитом Пахомієм і Теопетом). І всі чотири давали дорогі подарунки гаремовим жінкам турецького султана, щоб ті поручали їх до затвердження на патріархів...

Яка була тоді освіта між грецькими владиками, видно з того, що владика Мелетій Смотрицький в Царгороді знайшов аж трох грецьких митрополитів, котрі навіть писати не вміли... Вернувши, описав те і додав: і сьогодні був такий цирковим блазном, а завтра став „митрополитом“ як заплатив. Чиж дивота, що владика з так упавшої церкви грецької продавала нашим „привілеї“ якими наші люди тільки різали самі себе.

Та ще не досить було того. За грецькими патріархами приїздили до наших церков і братств хмари грецьких ігуменів, монахів і звичайних священників — а всі по гроші. І всі вони вносили руїну в ту нашу нещасну вже й так розіджену церкву. Всі йшли до наших єпископів по гроші, а коли ті не могли обділити тої товпи грецьких прошаків, то вони бунтували без упину. При тім самі, не маючи освіти, ні дуже часто навіть знання в церковних справах, вносили страшний заколот в нашу церкву й наш обряд, бо кождий „показував“ інакше.

І тоді в нас дійшло до того, що ніхто не знав, коли клякати в церкві, коли стояти, а коли сідати, що і як привити. Словом — настав хаос, серед котрого всі сварилися.

Тай се ще не було найгіршим. Те найгірше зродилося шойно на тлі того всего: почалася нігде, в ніякім народі небувала демагогія з долу. Таки між нашими світськими людьми появилися в тім хаосі ріжні крикуни й демагогі — агітатори, котрі, щоб не робити, роз-

політикували народ на церковнім полі нарочно викликували безконечні процеси між братствами й Єпископами та збирали на ті процеси гроші між розагітаваним народом, при чім жили з тих грошей. А все покликалися на те, що боронять „привілеї“ народа. Про те, які се були недобрі привілеї та які і чому надали їх нашим братствам греки, хоч у себе їх не заводили, ті агітатори розуміється мовчали.

Грецькі волоцюги, котрі вносили в нашу церкву роздор задля свого зиску, мали ще й інші жерела свого „зарібку“. Не один з них іздячи по світі займався також шпіонажею на користь ріжних держав. Вони продавали зібрані відомости то Туркам, то Москалям, то Полякам, причім попадали в тюрми й ті люди, що з ними вони мали до діла. Зіспуття йшло всіми способами.

Але головне зло витворилося з розполітикування народу. Тут треба шукати одної з головних причин упадку матеріяльного нашого заможного міщанства. Бо ніяка агітація так не захоплює, як агітація на на тлі релігійнім: заняте нею наше міщанство занедбувало свої інтереси й банкрутувало, а жиди і всякі чужинці випирали їх що раз більше з міст на нужденні передмістя. Гнет польських урядників не був у тім часі більший ніж нпр. за Ягайла, коли викидали з церков катедральних кости наших Владик. Навпаки: Польща вже тоді була значно слабша і не могла дразнити так як передтим. А прецінь сила нашого народу падала щораз більше.

Причина утечі від нашої церкви, що ліпших людей була таки в нас самих, у нашій страшній хаосі й упадку,

цей антихрист. Ви зробили з ним згоду. Неправдаж?

— Згоду...?

— Так! Ганебну згоду на нашій шкірі.

— Ні, господарю! Чув я, що перемиря хотять щойно заключити. На часок ми застановимо з ним війну, бо в нас не має тільки сили.

— А стотисячна ваша армія, а Петлюра...?

— Наша армія вмирає від тифу. У кождому селі ми лишаємо по кілька наших жертв, по кладовищах, по хатах... Ми гинемо без війни...

Господар зітхаючи склонив голову на подушку.

У вечері прийшов до мене четар Бродик. І добре що прийшов і розрадив мене трохи, бо здається мені, що смерть підходить до мене. Так мені тяжко чогось тепер, як ще ніколи.

— Тут хтось хорий? питає.

— Господар має горячку.

— Певно тиф.

— І щож, хиба мало їх тут хорих?

— Ти не бойся? Можеш заразитися.

— То вмру, — говорю — і так нема чого вертати до хати.

— Говориш як дитина. Не можеш пошукати собі кращої квартири?

— Нема.

— В такому разі перейди до мене, якось помістимося.

Я не хотів. Але просив мене, просив, а вкінці забрав мій клуночок і потягнув мене за руку. І ми мешкаємо тепер оба.

Дальше, 9. XI. неділя.

У цьому селі сьогодні празник. Наша господиня від самого ранка бідбає, що нема ні горівки, ні самогону. Нас погостила борщем, вареною куркою і галушками. Господар бідняга, має маленьку хатку, маленький огородець і пів десятини землі.

О 10-ій годині правив наш духовник Службу Богу. Бродик зразу не хотів іти на Богослуження, але я його витягнув. Біля церкви стояло шість фір з хорими. Їх привезли до сповіди. Аж лячно було дивитись. Вяне і гине цвіт.

По обіді сидимо собі з господарем і балакаємо. Аж тут вбігає господиня з моєї давньої квартири:

— Ходіть пане на часок до нас, чоловік хоче вам щось сказати — лебедить до мене.

— А що такого? — питаю. Чи хорий він ще дальше?

— Вмирає...

Біжимо оба з Бродиком за господинею. Приходимо до хати. Господар лежить висохлий як тріска, червоний, лиш руками вимахує, якби обгалявся від мух.

— Вже прийшов пан, — говорить хорому господиня і термосить його за ра-

мя. Хорий видивився своїми скляними очима на мене.

Пізнаєте мене, господарю? — питаю.

Дивився вперто на мене, але нічо не відповідав.

— Ви мене кликали, правда?

Потакнув головою; пізнав.

— Ви щось хочете мені сказати? — говорю до нього.

— Я хотів вас просити вибачіння. Я образив вас і ваше військо — підив слово за словом хорий, задихуючись. — Ви чесні. Ви і за нас страждаєте. — Опав на подушку, сплющив очі.

— Чи сповідалий? — питаю господині, що стала плакати і ломити руки.

— Ми післали хлопця по священника.

Хорий знова отворив очі і сумно глядів на мене.

— Господарю! Ви образили Христа і свою Батьківщину, а не мене. Прощення просить у Ісуса. Він милосерний і вас любить.

Може за хвилинку станете на суд божий.

— На суд... — шепотів зітхаючи — за хвилинку на божий суд. Хибаж помилює мене Ісус за всі мої беззаконства і обиди?

— Помилує, помилує. Він вас кувив святою своєю кровю. Він добрий...

— Мій Ісусе... шептав хорий, підносячи очі на образи, я грішний...

— Він є коло вас і вас слухає, Про-

який мав своє головне жерело в розагітованню та розпроцесованню народу.

Молодь з наших ліпших домів утікала головню від того розвалу, бо не було виглядів на упорядкування його. З протоколів, які заховалися в Римі з тих страшних для нас часів, знаємо, що наша молодь, котра шукаючи науки, доходила до Риму — плакала, коли їй Апостольська Столиця не дозволила покидати нашого обряду і нашого народу.

До такого страшного упадку довело на наших землях православля, в котрім не було вже ніякої поваги, ніякого авторитету.

По всім шумі, якого нарobili братства, не остало ніщо крім полеміки у старих книгах. І ті братства також упали, та заснітилися. Бо не можуть світські люди братися до реформи й верховодства в церкві.

Про що нам говорить галос совісти?

(Кінець).

Помилявсяби той, хто думавби, що жерелом моральних законів є згляд на користи, значить, що вони повстали з огляду на користь, яку приносять людям.

Дуже часто переступленне морального закону приносить безпосередню матеріальну користь, а помимо того совість осуджує того рода діла. Пр. убивство божевільних, калік, старців, нуждарів, неспосібних до праці, булоби під під деяким оглядом корисне для суспільности; а преці не згодилисяби на такий закон навіть ті, які кажуть, що нема законів, котрих люде не моглиби усунути.

Знаходимо найдавніші закони, пр. на індійських і єгипетських памятниках, що накладають дуже тяжкі обовязки, яких виконання не може принести ніяких значних користей і які можна узагадати вірою в позагробове життя і відвічальністю совісти по смерті.

Навпаки, найкорисніші приписи спроваджують погубні наслідки, коли зовсім поминають моральне добро.

Годі також сказати, що чоловік набуває совість через вихованне.

Бо заки родичі повчат дитину, то вже її власне серце говорить їй, що неправда є чимсь злим, а признання до правди — чимсь добрим. Звідси власне те засоромленне і страх перед карою, коли дитину вперше зловити на неправді.

Прості й найзвичайніші моральні приписи, що пр. не вільно красти, або що вкрадену річ треба звернути власникови, зараз при першій науці про те видаються кожній дитині чимсь таким, що розуміється само собою; а нема цього ніколи там, де йде про прикази, що є виключно висловом волі батьків і не мають якоїсь іншої особливої радці.

Не можна говорити, що совість виробилась з якихсь забобонів.

Галос совісти що до найважніших моральних засад є в усіх люде завсіді той самий, коли забобони у різних народів є найріжніші.

Забобонів можна позбутися; вони самі зменшаються тим більше, а навіть зникають, чим більше розвивається розум та ублагороднюється серце. Тимчасом зовсім противно діється з присудами совісти.

Неправда вкінці, будьтоби були такі дикі племена, які не знають ріжниць між добрим і злим.

Знаходимо вправді нераз серед таких племен почуття моральности слабо розвинене, але завсіді воно є і дається більше розбудити.

З церковних справ

Греки сконфіскували церковні добра на Атосі.

Грецький уряд сконфіскував недавно всі монастирські добра належачі до православних монахів ріжних народів, які від найдавніших часів замешкували остров і гору Атос, добре знаю також і з нашої церковної історії. Російські православні монахи з Атосу внесли подання до Ліги Націй, в якому протестують проти безправству грецького уряду. Жалуються вони, що проти постановам угоди в Льозанні уряд забрав їхні добра без відшкодування, та що грецьким монахам забрав монастирські добра, однак дав їм за це винагороду.

Руїна церков у Мехіку.

Мехіканські церкви полишені без опіки духовенства, яке мусить скриватися перед переслідуванням і смертю підлягають повільно руїні. — З многих парохій і церков гинуть в таємний спосіб золоті чаші, хрести, цінні образи й інші річи. Влада не перешкадає такому ограблюванню церков. Катедри в столиці Мехіка грозить руїна, бо уряд зареквірувавши церкву не направляє ушкоджень, які творяться з бігом часу. Вежі її й мури потріскали й грозять упадком. Те саме діється і з многими іншими церквами в цілому краю.

сіть, просіть іще Його, — говорю, коли він замовк. Нараз зірвався хорий і сів на ліжку. Я приступив і притримав його руками. Сидів спокійно і похитував головою.

— Кажете, Він добрий? — пронизив мене очима.

— Він добрий і милосерний і вичікує вашого жалю. Моліться...

— Не гнівайся на мене, не відкидай мене, Ісусе. Прости мені всі мої гріхи і що останню обиду Рідного Краю. Боже милостивий... шепнув, притягаючи до грудий руку і опав на подушку. Умер.

Мені закрутилася в очах сльози. Я витягнув хустинку і став незамітно їх отирати. Дивлюсь і Бродик плаче.

— Ходім вже — говорю і тягну його за руку.

Дальше 10. XI.

З рана відбувся похорон оцего господаря. Я глядів крізь вікно. За домовиною шло ледви кількоро людий, здавалось, були так байдужі, якби вертали з якої роботи. Лиш жінка небіжчика дуже плакала. Щасливий цей господар, що хоч бодай одна людина за ним плаче. А наші стрільчички мруть і мама і тато про це не знають.

Оленівка. 15. XI. (субота).

Прощу Бога, щоби не дав мені вмерти без сповіди.

Сюди приїхали ми вчора у саме полудне, а шойно у ночі я найшов собі квартиру. Село велике, та що з того, коли майже у кожній хаті один або й двох хорих на тиф. Аж страх збірає. Довідуясь, що по кількох вмірає денно.

Не краще і з нашими стрільчичками. На дванадцятьох підводах везли цих наших хорих героїв. Усі з першого і другого куріня. І по інших бригадах те саме. У Винниці, як я довідався, п'ятьдесят стрільців вмірає денно, шпиталі заложені хорими, і нема кому їх обслужити, доглянути. Армія хорих. Чи знають там наші найрідніші про це?

Дальше 16. XI.

Знова правилось сьогодні наше Богослуження. Панотець сповідав і причащав хорих. Які вони безпомічні оці всі хори. Лежали на возах, спокійні, тихі як ангели. Шепотом повторювали за панотцем молитву перед св. Причастям, силувалися піднести голову і схрещували на грудях руки. Було при цім багато людий зі села, плакали.

17. XI.

Нині був похорон трьох наших стрільців. Поховали їх у спільній могилі і поставили деревляний хрест. Привиджується мені, як лежали усі три на двох лавах мертві. Ні свічки, ні хреста. Не було кому перепрати їм сорочки, в подертій одежі і діра-

вих черевиках, зарослі, счорнілі. Вмерли... а бідна мама буде їх виглядати, чи не вертають.

Гей, гей бездольні герої! Чи життям ви втомилися, що йдете на спочинок, чи може загнівалися на рідний свій Край, що не приторнув вас до свого шарпаного серця?

20. XI.

Вже третій день болить мене голова. Таюся зі своєю горячкою, але Бродик щось догадується і раз-у-раз питається мене, чи я не хорий. Коби Бог дав діджати неділі, мушу висповідатися. Страх, як хочеться мені води.

У вечері застав мене Бродик вже у ліжку і вдавав, що цим дуже здивувався. — Маєш горячку? — питає мене.

— Здається зі жолудка — відповідаю. Сів собі біля мене і подав мені папіроса. Я закурив, та це мені ніяк не смакувало.

— Знаєш, Петрушевич зірвав з Петлюрою, — говорить.

— Що?? — викрикую зі здивуванням. — Хіба жартуєш? У відповідь подає мені папір. Зриваюся з ліжка підходжу до лямпи і читаю:

(Закінчення буде).

Богослуження без священників.

Доносять з Мехіку, що кожної неділі маси католиків сходяться до столичної катедри, щоби взяти участь у спільній молитві. Роблять це тому, що священникам заборонено відправляти Службу Божу. Священники, який навіть потайки відправляв Службу Божу, або сповняв якісь інші душпастирські обов'язки, під кровавою владою Каллеса грозить смертю.

Нищення церковного добра.

Мехіканські часописи доносять, що церковному архівови дієцезії Гваделяра, в якому містяться незвичайно цінні для історії церковні документи — грозить цілковита загибля. Каллес хоче весь архів продати „на перець“, кажучи що всі ті документи й писемства забирають много місця й ніщо не придадуться. А в між тими документами такі, що походять з 16. століття.

Що більшовики понаобіцювали, а що дали?

У попередніх розділах пізнали ми ославлену більшовицьку „господарку“ й бачили до чого довела вона. Та щоб усім нам стало воно ще ясніше, ще виразніше то на прикінці зберемо, що більшовики понаобіювали народові, а що дали тай що вийшло з цього.

1) Обіцяли більшовики, що земля є власністю трудового народу — а вийшло таке: що на Радянщині ніхто не має своєї землі.

2) Що з поміщицьких (дідичівських) маєтків пороблять комуні й переіменять їх у зразкові господарства — та всі комуні, що їх потворили самі привели до руїни.

3) Обіцяли, що впорядкують державний засів землі, а замість цього великанські простори землі запустили, полишили облогами.

4) Обіцяли, що зроблять усе, щоб

піднести господарку краю, а зробили все, щоб зруйнувати її зівсім.

5) Що всю Радянщину покриють мережею комун, а не могли вдержати й цих грохи комун та переіменували їх у збіговища дармоїдів і галапасів.

6) Обіцяли впорядкувати селянські господарства, а знищили їх.

7) Обіцяли дати селянам найкраще насіння на засіви й найкращі погної, а не тільки що ніщо не дали, а насильно відібрали останки збіжжя й довели до голоду та людодства.

8) Обіцяли завести кращу хлівну череду (коні, худобу, безрог) а загарибали й цю останню худобку, що була ще в селян.

9) Обіцяли навчити селян кращої господарки, та замість учителів господарки прислали й присилають селянам більшовицьких мантиїв-агітаторів.

10) Обіцяли дати селянам поміч для піднесення господарства, а самі вважали селян невичерпаним джерелом власного збогачення. Більшовицькі урядовці дерли з селян, що тільки далось, як то кажуть сему шкіру й більшість нагробленого добра зникала в їх бездонних кишнях — вони багатіли селянським потом і кровю.

11) Заповідали, що коштом держави направлять знищений селянський інвентар і заведуть меліорацію піль, а своєю державною політикою винишили весь інвентар, а селян змусили кинути дбати про управу поля.

12) Обіцяли завести комуністичний лад у всій Радянщині, а довели до банкрутства цього ладу й самі провідники збивають маєтки, а гроші на свої власні імена складають у заграничних банках.

Так то більшовики замість обіцяного раю переіменували більшовицьку державу в найстрашніше пекло. В таке пекло, що його ще від кели світ світом — не бувало.

Ось такі то наслідки більшовицької господарки в ділянці хліборобства. На

того хлібороба наложити кайдани, завели невірність, з робітників теж зробили невірників, що сливе за дурно працюють на упривілеєну клясу комуністичних комісарів — переважно жидів.

Селянство на Україні довго боронилось проти більшовицької господарки, довго опиралось, щоб не дати панувати над собою жидівсько-більшовицькій кліці — та не встоялося в боротьбі. А чому? Бо не йшло разом, тільки окремими відділами, кожен отаман на свою руку — не було єдності, не було згоди. А більшовики йшли разом, згідно й перемогли.

А не було цієї єдності між і. і тому, що в православній Церкві не було єдності, що православне духовенство на Україні переважно московське було чуже народові, що православна Церква, що відірвалася від єдино-правдивої католицької Церкви не мала в собі ні єдності ні сили й тому не могла перелити їх у народ, а радше сама ширила ще замішання та зневіру...

Та воно й там так усе не буде. Прийде час, що селянство на Україні бите важким допustom Божим, отямиться й єдностайно виступить проти своїх найголовніших ворогів більшовиків.

А нам свідомим Українцям-католикам треба тямити все й усюди одно:

Кожний свідомий український селянин повинен для власного добра пізнати наслідки більшовицької господарки й затямити собі на все ці комуністичні добродійства.

Комунізм — це прокляття людства!

Комунізм — це царство диявола!

Комунізм — це нужда й визиск хлібороба й загалом усього трудячого населення!

Комунізм це пекло на землі!

I. К.

Його найважчий шлях

Літня днина — коло Зелених Свят.

Сонячко Боже шле ясне й палке проміння на подільське село й на поля, що хвилюють пшеницею під подихом милого леготу.

Сміється воно, те сонячко Боже теж і в оченятках хлопчиків і дівчаток, що бігають і скачуть із вулиці на вулицю з розвіяними кучериками та з окликами веселими.

Світить те сонячко й на найбільше обістя й хату, що на краю села.

Це обістя найбільшого богача в селі. А разом і найчеснішого й найбільш господарного, трудячого. Він відай і найчашливіший. Так бодай говорять усі в селі.

Ось стоїть він біля входних дверей, великан ростом та дужий, здоров'яка. Стоїть, жде, бо то сьогодні почтар Гринько приносить пошту з міста. Жде нетерпляче...

Чейже діждеться листа від нього, від свого одинака?

Він, син його одинокий, його гордість і надія. Не довго вже ждати, як верне із столиці, нововисвяченим священником.

Яка це радість, яка гордість буде для всего села, як він, його одинак стане вперше перед вівтарем. Мати й сестра вже довгенько приготувляються до його першої Служби Божої, на почесне свято сина й брата, на почесне свято всего дому.

Ось іде вже Гринько. Добуває зі шкіряної торби часописи й лист. Не від сина. Мабуть усе ще не знати, коли єпископ, що нагло занедужав могтме висвячувати.

Та від кого цей лист, що на ньому поштова печатка столиці, де вчиться його Степанко?

Господар отвірає листа й читає... читає й дрижить і блідне.

Це ректор духовного семинаря написав йому.

А написано тамечки в листі таке, що його, кріпкого мужчину так відразу прибило, що він мов не той став і без руху впалив зір у лист, таке що вра-

зило його мов грим із ясного неба: Степанко важко недужий. Хтось із дому мусить приїхати по можності як найскорше.

Батько майже заточується, як читає листа ще вдруге й у третє. Чи це земля не подається йому під ногами; під його ходою, що нараз стала така важка й повільна? Чи кривля хати й ціла хата не хилиться, не паде?

Ні, ні... він мусить прийти до себе, сили всі зібрати! Сильним мусить він бути... а вони, дві жінки там у хаті? Ні — їм іше не треба ніщо казати! Зараз, заразисько мусить він їхати в столицю — а треба буде вкінці сказати, що все ще буде час на це. Ще буде час їм довідатися, як золоте щастя розбивається в черепа в літне полудне, коли над усім так багато ясного, теплого сонця.

І вже просто стоїть він, дужий, кріпкий муж. Увіходить у хату. Коротко, як це він робить звичайно, говорить він жінці й дочці: прийшла вістка від сина, треба ще дещо поладнати й він мусить зараз їхати в столицю. Потім іде збиратися в дорогу. Жінки

Зі світа

Грізні події на Сході.

По світовій війні створила Англія в Арабії кілька малих держав, над якими сама обняла опіку — протекторат. Однак ті держави бунтувалися весь час. Спокій завів щойно король одної з тих держав Ібн-Сауд, якого Англія підпомагала великими грошевими сумами.

Та тепер Ібн-Сауд сам розпочав війну з другим арабським королем Абдуліхом. Хоче він всі арабські держави злучити під своєю владою, створити з них одно арабське царство. Англіїці дуже занепокоєні тим, бо ходять вістки, що Ібн-Сауд хоче позбутися опіки Англіїців над Арабією, та що вже навіть оголосив „святу війну“ проти них. В Трансйорданії (околиці на пол.-схід Йордану) арабські племена Вагабітів напали на граничні села й розграбили їх. Англіїці кожної хвили сподіюються наступу головних вагабітських сил. Англіїські війська з панцирними самоходами та літаками ждуть у поготівлю.

Арабський рух по висказам англійських часописів, підпомагають більшовики, яких кораблі стоять у арабських пристанях. Англіїці задумують навязати переговори з Ібн-Саудом.

Гора засипала місто.

В полуднево східній Бразилії сталася на днях страшна катастрофа. Зіснулася частина гори Монт Серрат і засипала під горою положені дільниці міста Санта Роза. Земля присипала і збурила цілковито всі доми у тих дільницях. Кілька тисяч людей працює над відкопанням засипаної частини міста. Дотепер відкопано 150 трупів. Однак жертв тої катастрофи буде в троє тільки.

Катастрофа на морі.

Доносять з Нью-Йорку, що недалеко американського побережжя впав на підводну

скалу один корабель. На його покладі було 160 подорожних і 103 осіб корабельної прислуги. Удар об скалу був так сильний, що в каюдах корабля зробився великий отвір, яким вдерлася вода й затопила машини. Морякам вдалося з великим трудом залатати отвір і вичерпати воду. На поміч приплив другий корабель, однак розбитого корабля не дасться врятувати.

Розрухи безробітних у Нью-Йорку.

В Нью-Йорку прийшло до розрухів безробітних, а причину до них дало оголошення одного підприємства про вільну посаду канцелярського писаря з платнею 16 доларів на тиждень. В наслідок цього оголошення перед конторою згаданого підприємства зібралося понад 150 осіб, яким однак сказали, що посада вже занята. Обурені тою вісткою безробітні вдерлися до контори і знищили ціле урядження. Поліції з трудом вдалося розігнати безробітних.

Фалшивий князь Сапіга.

В Берліні арештувало польського робітника Станіслава Воя, який подаючи себе за князя Сапігу допустився різних обманств. І так „купив“ собі дім, не заплативши за нього ні сентика. Опісля „купив“ дві тисячі машин до писання, давши на них тисячу марок задатку. Коли власник машин упоминався за належні за машини гроші „князь“ побив його аж до крові та викинув за двері. Побитий вівзав поліцію, яка арештувала фалшивого князя.

Французи зареквірували совітські гроші.

Совітська влада вислала була до Америки 5 мільонів доларів. Та по дозвілі через Францію, французький банк зареквірував ті гроші, а за причину подав те, що банкові французькому, який мав зложені гроші в російському державнім банку — совітська влада ті гроші сконфіскувала.

Випадок з льокомотивою.

На головному дворці в Мінхен, у Німеччині, в хвили, коли заїздила парова машина, машиніст, який кермував нею, дістав нечаяно удару серця й мертвий упав на землю. Льокомотива сама пігнула далі, впала на шопу, розбила її на скрізь і задержалася аж у ваг-статі, в якому працювало двох слюсарів. Оба вони віднесли тяжкі рани.

Землетрус на Камчатці.

Камчатку, найдаліше на північній захід Росії висунений півострів, де панують найбільші морози, навістив страшний землетрус, в часі котрого вибухли там три вулкани. Через два дні викинули вони цілі потоки вогня й попелу. В землі потворилися глибокі щілини. Лід на ріках потріскав. Землетрус знищив житла тамошніх ловців.

Невдала утеча Радека.

З Москви доносять, що опозиціоніст Радек утік із місця свого заслання в Уралю. Вдалось йому передістати до європейської Росії. Однак у Смоленську пізнала його тамошня ячейка й арештувала. Під сильною вартою відвезли його до Москви, де жде його остра кара.

Боротьба між червоними володарями.

Від якогось часу ведеться скрита боротьба о владу між Сталіном і Калініном і Риковом. Є це боротьба двох струй московського комунізму: міжнароднього, за яким є Сталін і національного, за яким є Калінін і Риков.

Страшна різня в Китаю.

Американські часописи подають вістку про страшну різню, яку счинили комуністи в Китаю. Комуністичні відділи вирізали жителів міста Сватау. Вимордували вони там 3.000 людей за те, що визнавали католицьку віру.

привикли вже до цього, що він так скоро рішається. В останнє пращається ще й виходить.

Та дорогою знову журба звалися на груди. Спершу мов гарний сон із давно минулого часу! — Як часто йшли вони цєю дорогою разом, як Степанко був іще малим хлопцем! Як він його забирає із міста на шкільні ферії й малий, жвавий учень приносив усе гарне свідоцтво... або як хлопець вертав знову до своїх книжок, як скінчилися ферії. Як тоді блестили слези в оченятах хлопця ще геть перед розстанням!

Ах, він був так привязаний до неньки й до сестрички... а й до нього, до батька..

Жар підступає до очей його, що бистрою ходою йде наперед... Він мусить спшитися, спшитися — може тамечки в місті жде на нього... вмираючий! Вмираючий? — Ні, це не смерть, що хоче згасити ясний соняшний промінь над хатою й життям багача Хоми Горішнього! Це щось, що гірше смерті, разів сто страшніше від ньої! Це божевілля.

Степан Горішний, молодий, надій-

ний кандидат на священика, збожеволів. Його ніжне тіло виснажене довгими роками наук, не видержало й подалося тоді, коли душа хотіла вже стати в меті й радіти та втішатися. І в половині оклик радості перейшов у хрипкий, безглуздий скрик... а над молодого душею стала стелитися темна ніч!

Старий Хома Горішний стоїть перед сином.

На хвилиночку подалася його рука до серця, хвилиночку дріжав він мов під важким ударом п'ястука невидимої руки, як побачив сина. Та скоро отямився, хоч коштувало це його богато зусилля, більше, як треба, щоб найдикшого коня зануздарити.

Повагою підходить він до кімнати недужого...

Теперічки стоїть він уже перед сином і ледво пізнає змінений його вид.

Блідий стоїть він, великан і простягає недужому руку:

— Здоров був, Степане, як тобі ведеться?

Та Степан спершу не пізнає батька. Непорушно влялив зір далеко десь, неначе бачить там щось, що хоче схопити, а що йому виривається й паде в непроглядну, чорну безодню... й так сидить він і думає, думає, думає...

А батькові, що стоїть перед ним чуть слези без перестанку по лиці, так, що одна на другу спадає.

Нараз глядить недужий. Мов зівсім далеке, бліде світільце палахкотить у нього в очах. Потім неначе надуметься, пригадає щось і з між його губ добувається ніби питання, ніби стогін:

— Батечку, ох батечку!

Та заразівськи схоплює його в свої обійми божевілля — й стрясає, кидас ним у страшному нападі. Аж із його нутра добувається страшний крик:

— Мамо, нене, ненечко!

А мати стоїть тепер дома в світлиці перед невеличкою світлинкою сина й усміхається тихо та любо, щаслива... так тиха й щаслива усмішка грає на її устах.

(Д. б.)

Десятиліття Естонії

В лютім с. р. обходила республіка Естонія десятиліття свого існування.

Естонія так як інші держави над балтійським морем повстала з замишання світової війни і російської революції та розвивається в границях, котрі творить зі заходу балтійське побереже а з полудня совітська Росія й Лотва.

Естонія є більша від Данії, Бельгії або Голандії й числить 1,107,000 мешканців. Естонці що до походження є споріднені з Фінами і Мадярами.

Зараз на початку свого існування мусіла Естонія вести дві війни: з Німцями, а з кінцем 1918 р. з Москалями.

Щойно в 1920 р. Росія в дорпатському мирі признала незалежність Естонії й виплатила їй 15 мільонів марок. За це Естонія признала Совітам вільний переїзд залізницями до естонських морських пристаней.

В тому часі перевелася в Естонії також внутрішня боротьба проти місцевих панів.

Панам вправді забрали землю й розділили між селян, однак в 1926 р. видано закон, який признав панам відшкодування за забрану їм землю.

В р. 1920 ухвалено естонську конституцію і тогож року відбулися перші вибори до парламенту.

На основі цієї конституції владу в державі виконує нарід, вибираючи 100 послів до парламенту, який вибирає голову держави, що є zarazом президентом міністрів.

Також і міністри є вибрані і враз із президентом мусять уступити, коли парламент не вискаже їм свого довіря.

Всі великі держави признали Естонию, як самостійну державу. В 1921 р. прийнято її до Ліги Націй. Естонія заключила в 1923 р. охоронний та господарський договір із Лотвою та договори з іншими балтійськими державами і Польшею.

Естонія є хліборобським краєм. Процвітає там також паперовий і золотий промисл.

З большевиками щораз гірше

Дорогою через Німеччину надходять вісті про майже безвихідне положення большевицької влади в Радянському Союзі, про положення, яке заносить недалекою катастрофою. Про що йде? Між містом і селом прийшло до острої ворожнечі. Село перестало доставляти містам середників поживи, а передовсім збіжа.

Большевизм узяв в свої руки не тільки торговлю, але й земську власність. Вправді наслідком сильного опору селян большевицька влада лишила селянам землю в їх завідуванню, але надвишку збіжа селяни не має права продати приватним купцям, а мусить відступити ту надвишку владі так якби задармо влада просто наче конфіскує ту надвишку. Через те селянин управляє землі нище стільки, скільки йому треба на власне прокормлення. Місто отже не має що їсти,

З другого боку удержавлений промисл не в силі витворити відповідної кількості всяких потрібних селянам середників, як рільничих знарядів, штучних навозів, обуви, тканин і т. п. Ба, селянин не має навіть за що тих річей купити, бо не має що продати.

Так отже бідують і село і місто. Ворожнеча між ними змагається з кожним днем.

До того всего протягом останніх кількох місяців упала значна большевицька валюта. За долар треба тепер вдвоє тільки заплатити, що передше. Дорожня отже дається сильно відчувати всім мешканцям Радянського Союзу.

Положення погіршається ще тим, що большевики, не маючи збіжа, не мають що вивозити за границю. Наслідком цього державна каса світить пустками.

Найпростішим виходом із цього поганого положення бувби поворот до приватної торгівлі. Але такий крок рівнівбися сомогубствому комунізму й повній катастрофі большевицької влади.

Що з цього всего вийде, невдовзі побачимо.

Д О П И С И.

ВИБУДІВ. Відрадіним обявом повоенного лихоліття є, що многі села отрясаються вже зпід впливу радикально-сельробівської дурійки, того повоенного намулу, та вертають назад до рівноваги і отверезіння. Зрозуміли вкінці, що ліві пунисті кличі не дають сподіваного добра, а вносять лиш ненависть та партійні міжусобиці між нарід, і тому беруться назад до обнови культурно-просвітнього життя під проводом своєї духовної і світської інтелігенції. До таких сіл можна зачислити також і Вибудів.

За почином місцевого пароха о. І. Піньковського засновано кооперативу, котра дуже добре розвивається. Також і читальня, завдяки таким ідейним одиницям як В. Безкоровайний, стоїть на вимаганій висоті. А вжеж душею і відбиткою цілого села є місцевий хор, в котрий не мало енергії і праці вложила нестружена робітниця п. Е. Піньковська, жена пароха. Той хор під проводом о. Піньковського урядив ряд концертів в честь Т. Шевченка не лиш в самім Вибудові але і в околиці, як пр. в Каплинях, в Будилові, а всюди з великим успіхом, лишаючи по собі незатерті, милі спомини. Дуже гарно випади всі пісні і муситься признати, що хор зіспіваний і має добрі сили. На першім місці вибиваються в сопранах: п. Гофрикова, Ст. Мельник і П. Біла, в альтях: К. Штабалюк, в тенорах: П. Мельник і В. Карач, в басах: М. Бідун.

Не малі заслуги положив коло урядження концертів та аматорських вистав п. І. Штабалюк з поля. За його то старанням відбувся в Вибудові в осени величавий здвиг і фестин луговиків, в котрім взяли участь всі луговики з околиць, як з Ценева, Бишок, Конюх, Дрищева, Урманя, Козівки і Козови, а ті останні з музикою. Здвиг зачався

полевою Службою Божою, котру відправив о. Ст. Комар. Співав місцевий хор. Підчас богослуження виголосив о. А. Радомський до зібраного народу та луговиків патріотичну проповідь, а по хвилі перерви зачалися вправи. Попри луговиків вправляли також луговички з Урманя і Вибудова. Особлившу увагу звернули на себе ритмічні вправи на естраді луговичок з Вибудова, котрих вивчила п. Палажівна з Ценева. На загал випав здвиг величаво. Велика товпа народу виповняла по береги площу, а на лицах всіх малювалися радість і задоволення.

Тепер в зимі іде праця дальше. Хор приготовляється до нових концертів в честь М. Шашкевича, з котрими задумує з весною обїздити околицю.

Честь вам громадяне, як і вашому отцю парохом, за вашу невтомиму працю, щоби були ви взірцем для других, як треба спільно гуртуватися в праці та не слухати радикально-сельробівської кирині. С у с і д.

МЕЛЬНИЦЯ, повіт Борщів Дня 7. лютого відбулося в Мельниці радикальне віче. Устроїли те віче кандидат адвокатський д-р Ладика з Тернополя і п. Билинський агроном при Повітовім Кооперативнім Союзі в Борщеві. На своє віче вибрали вони торговий день, аби мати більше людей, бо інакше не мали би панове радикали перед ким говорити. На тімвічу почули присутні, що одинока радикальна партія „знає, що нарід хоче“ а ніяка друга партія не знає. Одинока радикальна партія найлпша, а всі прочі нідоного. Вони одинокі „думають над тим“, аби „всім було добре“, а прочі тиснуть „бідний народ“. Та много еше много насипали вони на потіху „бідному“ народові, а навіть заявляли себе релігійними людьми, клялися, що вони побожні люди і вірять в Бога.

По тих ревних промовах виступив о. парох з Пилипча та відважно виказав п. радикалам як руїницька та деморалізаційна їхня робота. Доказом сего нинішня Колемийщина колись радикальна, а нині дає найбільших хрунів та відступників, а колишні „радикальні дуби“ пішли на службу чужим панам. Що дотичить їхньої релігійности та набожности виказав названий священик свідками, як то один з тих кандидатів переквалювався: що є безвірком і ніколи не ходить до церкви. Вправд кілька перекуплених крикунів хотли перебивати бесідникови криками і свистами, але зібрані селяни не допустили до сего. Вкінці виказалось, що на пару сот присутних радикали знайшли десять голосів на свої резолюції. Ось так покінчилося славне, радикальне віче в Мельниці. Надто багато селян дуже негодували на це, що урядові Повіт. Союзу Кооператив вмісто пильнувати своїх справ пустилися на слизьку, а надто так шкідливу політичну агітацію. Не знаю, чи це буде з користю для розвою кооператив, коли урядовці стануть партійними агітаторами і то на радикальний або сельробівський лад. Особливо в Борщівщині загальне є негодування тим більше, що населення повіту є привязане до своєї церкви і віри та не позволить на це, аби там загніздилась радикальна зараза. Селянин в Залісі,

Не лякайся смерті

Один сміхун сказав раз у жарті: „Чоловік скорше привикби до смерті, колиби мож було її перенести в середину життя. Але, тому, що стрічає вона нас при кінці життя — вона для багатьох людей дуже гірка, прикра, невиносима, а лиш небагато вважають її за спасительку“.

Однак, коли роздумаємо докладніше, то таки на потіху тому сміхуновимусимо сказати, що смерть стоїть справді посередині життя, а саме зі згляду на всю нашу природу. І коли деяким людям смерть така лянна і прикра, то цей їх страх перед смертю протриває природі й всесвітньому ладови. Всі люди мусять умерти. Кожний наш віддих наближає нас до смерті. Мож сказати, що ми протягом цілого нашого життя є засуджені на смерть. На цілому світі вмирає денно около 88.000 людей, отже що мінути 60, що секунди 1. Протягом року вмирає около 32 мільйони. А чи дуже зворушує нас смерть людей, що вмирають в Азії, Африці, та Америці?

А чиж у звіринному світі є інакше? Колиби так приміром від двох тисяч літ до нині жили всі воли з цілого світа, колиби не було різників — то як виглядалоби нині в Європі, в Лондоні, Парижі, Берліні? Чиж сонця не закрилаби хмара комах, якщо не нищилиби їх птахи? Одна порода є засуджена на знищення через другу. І того зак на природі ніхто досі не зміг змінити.

Тож і чоловік повинен розумно і зрівноважено погодитися з думкою про смерть і скорше розраховатися з нею ніж вона з ним.

Релігія й правдива філософія достаточо виказують, що чоловік не має чого боятися смерті. Думка про те, що людина за яких десять, двадцять, тридцять літ перестане існувати не повинна тривожити розумного чоловіка так, як не тривожить його думка про те, що його сьогодні нема ві в Царгороді, ні в НьюЙорку, ані на мільйонах інших місць землі. Коли зовсім не є страшним те, що ми не є наочними свідками біжучих подій і життя, що кипить в Англії, в Америці, Японії, то з якої причини малиби ми привязувати так велику вагу до того малесенького відтинка життя, в якому ми беремо участь? Отже — смерть може забрати нам лиш малесеньку частку простору й часу. А коли весь світ не належить до нас, то й через смерть яє можемо стратити його. Коли ми є лиш відтинком між часом і простором, то тоді в хвили смерті — тратимо безконечно мало. Колиж

однак є ми учасниками всебуття, так тоді існування наше перетриває й смерть. Коли ми — Божого походження — то й смерть нам нічого не вдіє і прашатися нам із цим світом не буде гірко й сумно. Чим більше ми вдумаємося в суть світа, в якому все безнастанно повстає і проминає, — то тим більше зникає в нас страх перед смертю.

Задушні дні — це дні поважного піднесення духа, внутрішнього скуплення, це вістунки вічності, які поважною пересторогою накликають нас в часі быстрого бігу земського життя, які змушують душу, щоби відпочала й застановлялася. Й у цих днях приходять виразна свідомість, що чоловік повинен завсіди жити так, щоби не потребував боятися смерті.

Н О В И Н К И

Морози і сніговиці. В останніх днях у цілому краю запанували сильні морози та сніговиці, які в декотрих місцях спинили навіть залізничний рух. Филя тих морозів обняла також Німеччину й Англію.

Випадок зі самоходом. У Львові на ул. Коперника наїхав самохід на Михайла Костюка зі Знесіння. Костюк сильно потовчений страгив притомність. Привезений до шпиталю знаходиться в грізному стані.

Нічліг в трупарні. В трупарні в Збоїсках під Львовом знайдено трупа глухонімого жebraка, якого знали з виду всі доколичні жителі, однак ніхто не знав, як він називався. Припускають, що він в часі нічлігу в трупарні дістав удару серця і вмер.

Пожежа в фабриці цукорків. В Перемишлі в фабриці цукорків Еліяса занялася від розпаленої печі одіж робітниці Палятинівної. Заки прийшли йї на поміч другі робітники, вона сильно попарися на цілому тілі.

Кривава драма. У Львові, при вул. Мілковського Йосиф Бесінгер двома вистрілами з револьверу вбив Тадея Новіцького, опісля вистрілом у серце положив край своєму життю. Причиною того страшного вчинку мало бути це, що Новіцький баламутив Бесінгерову жінку. Кажуть також, що Бесінгер був несповна розуму.

Страшна подія на двірці. На головному двірці у Львові поповнив самовбийство Петро Шаварський, робітник зі Золочева, який вертав із Франції. В хвили, коли поїзд, що їхав до

Тернополя рушив з місця, Шаварський вибив головою шибу в вагоні, в якому їхав, вискочив на залізничий шлях і кинувся під поїзд. Сталося це так скоро, що заки здержано поїзд Шаварський уже не жив, колеса поїзду відтяли йому голову. Люди, які їхали разом із ним з Франції кажуть, що він від довшого часу зраджував умову недугу.

Самовбийство полковника. У Львові при вул. Садівницькій вистрілом із револьвера вбив себе польський полковник Артур Реснер, командант військ таборних.

Катастрофа двох самоходів. Під Варшавою ударилися два великі пасажирські самоходи. Наслідком удару один самохід впав до рова й розбився. В самоході було 18 осіб, 3 особи тяжко ранені відвезено до шпиталю, 8 осіб легше ранених відвезено домів. Арештовано шофера, який спричинив катастрофу тим, що хочаки перегнати їдучий перед ним самохід виминав його з невластивого боку.

Смерть на забаві. В часі одної жидівської забави у Львові якийсь незнаний поживник проколов ножем звісного злодія Сегаля, який привезений до шпиталю помер.

Напад під Перемишлем. На гостинці між Трушевичами й Губовичами якийсь замаскований і уоружений чоловік напад серед ночі на господаря Михайла Сидора. Погрожуючи йому револьвером, повалив його на землю, тяжко побив та зрабував йому 7 золотих. Поліція по переведенню слідства арештувала парубка Микиту Ткачука, якого тізнав Сидор.

Труп на даху вагону. На станції в Старім Селі на даху вагону знайдено трупа Мошка Немета з Клепарова з розбитою головою. Виявилось, що він фалшивою грою „в три карти“ обіграв в часі їзди потягом якогось селянина. Зі страху перед тим селянином виліз на дах вагону, та переїжджаючи понід залізничий міст розторочив собі голову.

Ціни збіжа. Пшениця двірська 51.75—52.75, пшениця селян. 50.00—51.00, жито 39.50—40.50, ячмінь бровар. 40.75—41.75, ячмінь на мливу 36.25—37.25, ячмінь пастівний 32.75—33.75, овес 34.50—35.50, кукурудза румунська 35.75—37.00, бараболі рафова 5.50—6.00, фасоль біла 48—58, фасоль копірова 43.00—46.50.

На „Рідну Школу“ зложив Всч. о. Михайло Костюк, завідатель гр. кат. парохії в Козараці (Босна) суму 2 (два) ам. долари. П. Добродієві складає щирю подяку — Головна Управа „Рідної Школи“.

„F O S F O R“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОЇВ
ЛЬВІВ,

пл. Марійська 6/7 І. п. (pl. Marjacki 6/7 І. п.)

114 Телефон 44—48.

9—16

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** й амонякові, **РЕФОРМАТФОСФИ:** кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅!!!“
ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші як краєві так і заграничні.
СОЛИ потасові й **КАЛІНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА (CHORZOWSKA)** амонова
САЛІТРА чилійська — **СІРЧАН** амоновий вапно навозове палене й мелене (97%CaO) — Вапно будівельне

Доставка вагоново й деталічно по цінах
фабр. й на найдогідніших услівях кредит.

ФОСФОРІТИ палені й мелені
(CaO розп. P₂O₅),